

Vlugschrift werkgelegenheid 2011

Inleiding

In dit vlugschrift wordt de ontwikkeling van de werkgelegenheid en het aantal vestigingen in de gemeente Groningen beschreven. De gegevens komen uit het jaarlijkse werkgelegenheidsonderzoek van het Vestigingenregister van Onderzoek en Statistiek Groningen. Van alle vestigingen worden gegevens verzameld. De gegevens worden met terugwerkende kracht bijgewerkt en zijn daarom niet vergelijkbaar met die beschreven in voorgaande versies. Meer statistische informatie is te krijgen bij O&S. Dit kan ook via telefoonnummer 050-367 5462 of e-mail info@os.groningen.nl. Statistische gegevens van de gemeente Groningen zijn op het internet in te zien via www.os-groningen.nl

Tabel 1 Kerncijfers van de werkgelegenheid: Werkzame personen en vestigingen

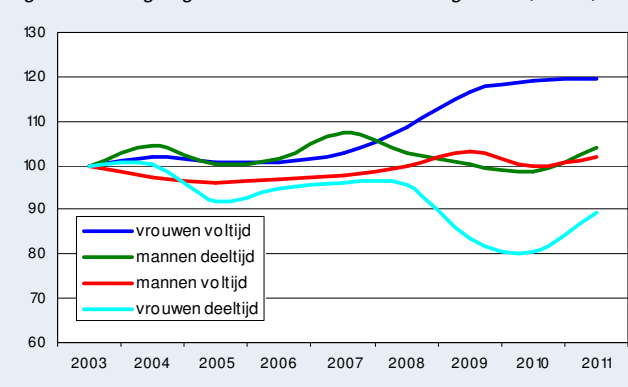
		2007	2008	2009	2010	2011	ontwikkeling 2010-2011	
							abs	perc.
werkzame personen								
	vast personeel	121.992	125.808	129.573	128.314	131.428	3.114	2,4
	uitzendkrachten	5.686	5.154	4.846	4.345	4.503	158	3,6
	totaal werkzame personen	127.678	130.962	134.419	132.659	135.931	3.272	2,5
	ontwikkeling werkzame personen (%)	1,7	2,6	2,6	-1,3	2,5		
vestigingen								
	0- vestigingen	668	492	546	698	820	122	17,5
	vestigingen met betaald personeel	11.160	12.321	13.138	13.821	14.531	710	5,1
	totaal vestigingen	11.828	12.813	13.684	14.519	15.351	832	5,7
	ontwikkeling vestigingen (%)	7,3	8,3	6,8	6,1	5,7		

Weer groei tussen april 2010 en april 2011

In de gemeente Groningen stonden per 1 april 2011 135.931 arbeidsplaatsen geregistreerd waarvan 4.503 uitzendkrachten. Tussen 1 april 2010 en 1 april 2011 is er een toename van 3.272 arbeidsplaatsen geweest, dit is een toename van 2,5 procent. Na een afname tussen 2009 en 2010 is dit weer een toename. Hierbij moet worden opgemerkt dat de peildatum 1 april is, dit is vóór de tweede dip in de recessie. De effecten van deze recessie zullen volgend jaar in de cijfers naar voren komen. Bij de ingeleende uitzendkrachten was een aantal jaren een afname van het aantal uitzendkrachten. Deze afname is weer omgebogen in een (lichte) toename. Toename van de werkgelegenheid was er vooral in de handel en de horeca. Ook de zakelijke dienstverlening kende een toename. In het onderwijs was er forse toename in bij het universitair onderwijs. De gezondheidszorg kende jarenlang een grote toename, de ze was er het afgelopen jaar niet. Binnen de overheid was er een lichte afname. De werkgelegenheid in de bouw en in de financiële sector neemt al jaren af.

De werkgelegenheid is verspreid over 15.351 vestigingen waarvan 820 vestigingen zonder betaald personeel. Dit zijn of nevenvestigingen waarvan het personeel bij de hoofdvestiging geregistreerd staat of vestigingen die alleen op vrijwilligers draaien. Het aantal vestigingen groeit snel, dit komt mede door een groei in aantal ZZP'ers. Zie voor de cijfers per afdeling de tabellen op het inlegvel.

Figuur 1. Werkgelegenheid naar arbeidsduur en geslacht, index,

Grootste groei bij vrouwen

Van de arbeidsplaatsen is 83 procent voltijd, voltijd wil in dit onderzoek zeggen 12 uur of meer per week. Er werkten in 2011 62.067 mannen en 51.086 vrouwen voltijd. Het aantal vrouwen dat 12 uur of meer uur per week werkt neemt sneller toe dan het aantal mannen. In 2003 was 41,2 procent van de voltijd arbeidskrachten vrouw, in 2010 was dit aandeel gestegen naar 45,1 procent. Het aantal deeltijdwerkers is veel kleiner, 9.709 mannen en 13.069 vrouwen. Dit aantal neemt na een afname in 2008 en 2009 weer toe. Een verklaring hiervoor is de ontwikkeling van het aantal uitzendkrachten. Deze werken vaak in deeltijd. Een verklaring voor de afname tussen 2008 en 2009 is voor een klein deel een verschuiving van de urengrens van vol- naar deeltijd van 15 naar 12 uren per week.

Tabel 2 Arbeidsplaatsen en vestigingen naar branche

	2009	2010	2011	ontw. 2010-2011	
				abs	perc.
Landbouw, industrie en bouw	15.148	14.127	14.464	337	2,4
Handel en horeca	22.005	21.676	22.622	946	4,4
Commerciële dienstverlening	37.164	35.828	37.176	1.348	3,8
Niet-comm. dienstverlening	60.102	61.028	61.671	643	1,1
totaal	134.419	132.659	135.933	3.274	2,5

Groningen is een dienstestad

De meeste werkgelegenheid in Groningen is te vinden in de dienstverlening. Zowel de commerciële als de niet-commerciële dienstverlening. Groningen is geen industriestad. Ook de bouw is niet ruim vertegenwoordigd. In vergelijking met het land vinden we in Groningen relatief veel werkgelegenheid in de sectoren zakelijke dienstverlening en zorg. De dienstverlening heeft in Groningen een verzorgende functie voor de omgeving. De grootste sector landelijk is de handel. In Groningen komt deze sector op de derde plaats. De horeca is in Groningen oververtegenwoordigd, dit komt o.a. door de aanwezigheid van veel studenten.

In Groningen werken veel mensen in de overheid, mede door concentratie van rijksdiensten. De niet commerciële dienstverlening als totaal kent structureel een groei.

Tabel 3 Ontwikkeling van branches die in de belangstelling staan

	2009	2010	2011	ontw. 2010-2011	
				abs	perc.
aantal arbeidsplaatsen					
Healthy aging	22.040	22.207	22.526	319	1,4%
Energie	4.915	4.776	4.877	101	2,1%
Leisure	8.673	8.559	9.148	589	6,9%
ICT sector	9.656	9.074	9.061	-13	-0,1%
Creatieve sector	6.733	6.367	6.618	251	3,9%
aantal vestigingen					
Healthy aging	305	336	353	17	5,1%
Energie	323	346	353	7	2,0%
Leisure	1.164	1.185	1.195	10	0,8%
ICT sector	944	1.058	1.152	94	8,9%
Creatieve sector	2.221	2.411	2.547	136	5,6%

De creatieve sector staat in de belangstelling

De creatieve sector bestaat uit de deelgroepen kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening. In de creatieve sector is het aantal vestigingen de laatste jaren fors toegenomen. Dit komt doordat sinds 2008 onder meer kunstenaars zich moeten inschrijven bij de KvK. Deze vestigingen zijn met terugwerkende kracht opgenomen in het register. Het gaat hier veelal om eenmanszaken. De werkgelegenheid bij de creatieve sector is tussen 2010 en 2011 na een afname weer toegenomen. Deze toename komt voor rekening van de filmproductie en vertoning en de reclamebureaus.

Gastvrij Groningen: Leisure

Leisure omvat vestigingen uit de toeristische sector, cultuur, horeca en sport. De groei in arbeidsplaatsen het laatste jaar komt door de horeca. Dit is ook de grootste sectie binnen de leisure.

Diverse verklaringen voor de groei

De groei van 3.274 personen is voor een deel administratief. Zo komt een deel van de groei door toename bij een drietal bedrijven van personeel dat buiten de stad werkt maar binnen de stad telt. Het gaat om een beveiligingsbedrijf dat een bedrijf in de Randstad heeft overgenomen, het personeel blijft in de Randstad werken. Een technisch bedrijf met een toename van personeel dat onder anderen werkt in de Eemshaven. En een transport bedrijf met varend personeel. In zijn dit ruim 750 personen. Zonder deze toename komt de groei uit op 2.500 of 1,9 procent. Dit jaar viel de groei hoger uit, soms is het ook andersom.

Groei in de werkgelegenheid is er in de horeca en de detailhandel. Binnen de detailhandel vooral in de dagelijkse sector onder meer veroorzaakt door de groeiende bevolking. Ook onder meer de afdeling speur- en ontwikkelingswerk, de schoonmaak en de universiteit kennen groei. Afname zien we bij de bouw, onder meer door een groot bedrijf dat naar elders in het noorden is verhuisd. Bij de uitzendbranche is er een afname door verschuiving van gedetacheerd naar uitzend. Gedetacheerd wordt geteld bij de uitzendbureaus en uitzend bij de inlenende vestigingen. De sociale werkvoorziening kent ook een afname van personeel.

Het economische programma G-kracht

Sinds 2010 werkt de gemeente Groningen met het economische beleidsprogramma G-kracht. Met dit programma zetten we in op drie deelprogramma's Groningen Piek, Bedrijvig Groningen en Gastvrij Groningen. De sectoren healthy ageing, energie en leisure vallen hieronder. De ICT sector is ondersteunend.

Healthy aging

Met 22.409 werkzame personen in Groningen is de healthy aging de grootste sector. Het laatste jaar is de groei veroorzaakt door de werkgelegenheidsgroei in de verzorgingshuizen en het medische en farmacologische onderzoek. In sommige andere afdelingen van Healthy ageing neemt de werkgelegenheid af: voorbeeld is de productie van medische instrumenten. In vergelijking met andere grote en middelgrote steden heeft Groningen relatief veel banen in de gezondheidszorg en welzijn. Alleen Leiden en Nijmegen hebben relatief meer banen in deze sector.

Energie

Energie omvat bedrijven die zich bezighouden met energie en afval. Veel vestigingen houden zich bezig met advies, dit zijn over het algemeen kleine vestigingen. Grote vestigingen in deze groep zijn de nutsbedrijven energie. Het aantal werkzame personen is stabiel op een kleine 5.000. Een toenemende tendens zien we in de energieleverantie.

De ICT sector.

Het aantal werkzame personen in de ICT sector schommelt rond de 9.000. Binnen de ICT is computerservice en informatietechnologie de grootste groep. De call centers zijn met 13 vestigingen onderdeel van de ICT. Het aantal werkzame personen wisselt hier tussen de 2.400 en 3.800, het laatste jaar was er binnen de call centers een afname van 250 werkzame personen. De fluctuaties binnen deze branche hebben niet te maken met de crisis maar meer met de sector zelf.

Tabel 4 Grootte van de vestigingen in 2011

grootte	werkzame vestigingen		werkz. personen		
	personen	abs.	perc.	abs.	perc.
0-vestiging	geen	824	5,4%	0	0,0%
eenmansbedrijven	1	8.118	52,9%	8.118	6,0%
klein	2 t/m 9	4.652	30,3%	16.506	12,1%
middel	10 t/m 99	1.526	9,9%	40.963	30,1%
groot	100 +	231	1,5%	70.344	51,7%
totaal		15.351	100	135.931	100

Steeds meer kleine bedrijven

Meer dan de helft van het aantal werkzame personen werkt bij vestigingen van 100 of meer medewerkers. Dit betreft anderhalf procent van het aantal vestigingen. De grootste werkgevers in de gemeente zijn het UMCG en de Rijksuniversiteit. Grote vestigingen zijn er vooral bij de overheid, het onderwijs en de sector gezondheidszorg en welzijn. Bij de zakelijke dienstverlening vinden we grote vestigingen onder meer in de schoonmaak en call centers. Maar: het aantal kleine bedrijven stijgt sterk. Waren er in 2006 nog 7.659 bedrijven met 4 of minder medewerkers, in 2011 waren dat er al 11.562, een groei van ruim 3.000. Deze bedrijven zorgen voor 18 procent van de werkgelegenheid. Kleine bedrijven vinden we vooral in de bouw, de handel, de zakelijke dienstverlening en de sector cultuur en recreatie. Het gaat hier veel om eenmansbedrijven, zogenaamde ZZP'ers

Vestigingen zonder personeel vinden we vooral in de sectoren welzijn, cultuur en recreatie, onder anderen in de sport. In een deel van deze vestigingen werkt wel personeel, daar die zijn centraal geregistreerd.

Tabel 5 Werkzaam vast personeel naar leeftijd, 2011 (perc.)

	< 23				
	jaar	23-49	50-54	55-65	65 +
Landbouw, industrie en bouw	3,3%	64,3%	14,9%	17,0%	0,5%
Handel en horeca	32,6%	53,7%	6,9%	5,9%	0,9%
Comm. dienstverlening	7,1%	70,1%	11,9%	10,1%	0,9%
Niet comm. dienstverl.	4,2%	61,4%	15,1%	18,7%	0,6%
totaal	9,6%	62,4%	13,0%	14,4%	0,7%

Jonge medewerkers bij handel en horeca

Groningen kent, door de aanwezigheid van veel studenten, een relatief jonge bevolking. De jongeren werken vooral in de handel, de horeca en bij call centers. Bij de overheid en de nutsbedrijven werken heel weinig jongeren. Bij de overheid en het onderwijs werken veel 50 plussers. Van de werkzame personen in vaste dienst is 28,1 procent ouder dan 50 jaar, dit is een toename ten opzichte van eerdere jaren. Weinig ouderen werken er in de handel en horeca en in de overige zakelijke dienstverlening met onder anderen de schoonmaak en de call centers. In de bouw, een sector met veel zware lichamelijke arbeid, is 15 procent van de medewerkers ouder dan 55 jaar, dit is meer dan 2010 toen nog 13 procent van de bouwvakkers 55 jaar of ouder was. Ook zijn er in Groningen nog ruim 800 65 plussers werkzaam. Zij werken naar verhouding veel in de handel en de sector advisering en onderzoek. Dit zijn vaak kleine zelfstandigen. Dit aantal is de laatste jaren behoorlijk gegroeid.

Tabel 6 Werkgelegenheid detailhandel en horeca in het centrum

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
binnenstad (binnen de diepen)	2.176	18.026	2.209	17.971
wv Detailhandel en Horeca	900	6.867	887	6.989
overig centrum	1.136	5.206	1.213	5.243
wv Detailhandel en Horeca	282	1.398	269	1.401
totaal centrum	3.312	23.232	3.422	23.214
wv Detailhandel en Horeca	1.182	8.265	1.156	8.390

Van de vestigingen in de binnenstad is 40 procent detailhandel of horeca

Groningen kende in 2011 1.714 detailhandelsvestigingen en 749 vestigingen in de horeca. Eenderde van de detailhandel en bijna de helft van de Horeca is in het centrum gevestigd. Daarmee zijn deze twee bedrijfstakken goed voor 40 procent van de vestigingen en eenderde van werkgelegenheid in de binnenstad.

Tabel 7 Aantal vestigingen dat verhuisplannen heeft

Verhuisplannen	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Ja	797	759	669	587
nee	6.620	9.102	9.724	9.226
% ja t.o.v. Ja + nee	10,7	7,7	6,4	6,0
bestemming verhuisplannen				
gemeente Groningen	544	485	389	357
regio	31	28	27	32
elders	44	54	61	88
nog niet bekend	40	39	38	26
niet ingevuld	138	153	154	84

De verhuisgeneidheid neemt af

In 2010 wilde 6 procent van de vestigingen verhuizen, in de jaren er voor was dit percentage hoger. Van deze bedrijven blijft het grootste deel binnen de regio: 66 procent geeft als bestemming Groningen of de regio aan. Dit is een hoger percentage dan de jaren er voor. Slechts 15% wil naar elders. De overige vestigingen weten nog niet waarheen ze willen verhuizen of heeft de bestemming niet ingevuld. Ook dit aantal is in 2011 lager dan i voorgaande jaren.

Tabel 8 Vacatures en vacaturegraad

	2010		2011	
	vac.	- graad	vac.	- graad
Industrie en bouw	152	1,6	207	2,6
Handel en horeca	257	1,7	315	2,1
Comm. Dienstverlening	463	2,2	958	4,6
Niet comm. Dienstverlening	332	1,1	460	1,3
totaal	1.204	1,6	1.940	2,5

Het aantal vacatures neemt weer toe

Aan alle vestigingen is gevraagd op te geven hoe veel vacatures zij open hadden staan. Het aantal vacatures bij vestigingen binnen de gemeente in de tabel is de respons op deze vraag. De vacaturegraad is het aantal vacatures per 100 werkzame personen. De vacaturegraad is na een afname in 2008 en 2009 weer toegenomen maar zit nog lang niet op het niveau van voor 2008. Per sector zijn er grote verschillen. Toch moeten we waken voor een te groot optimisme, het moment van de enquête lag voor de tweede dip in de crisis. Het aantal vacatures gemeld bij het UWV werkbedrijf is in de loop van 2011 afgenomen ten opzichte van 2010.

Tabel 9 Percentage vestigingen dat een verandering van het aantal werkzame personen verwacht

	over 2008-2009		over 2009-2010		over 2010-2011		over 2011-2012	
	toename	afname	toename	afname	toename	afname	toename	afname
Landbouw, industrie en bouw	16,7	2,3	7,5	5,4	6,1	4,4	8,7	4,5
Handel en horeca	14,2	3,1	7,9	5,3	8,9	3,8	10,8	4,2
Commerciële dienstverlening	17,2	2,0	9,4	3,6	9,3	2,7	9,1	2,8
Niet comm. Dienstverlening	11,4	3,9	7,0	3,5	6,5	3,6	5,7	4,6
totaal	14,8	2,9	8,2	4,2	8,1	3,4	8,5	3,7

Tabel 10a Werkgelegenheid en vestigingen op bedrijventerreinen

terrein	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
Winschoterdiep	221	4.202	229	4.230
Eemskanaal	107	3.702	107	3.943
Euvelgunne	149	2.398	156	2.332
Driebond	152	2.318	154	2.369
Oosterhoogebrug	62	373	80	404
Damsterdiep	42	250	50	264
Antillenstraat- de Vogels	64	472	69	349
Noorderhoogebrug	84	542	86	518
Ulgersmaweg	58	334	61	470
Ulgersmaborg	43	524	55	550
De Hoogte	35	465	29	555
Zernike science park	69	812	78	754
Reitdiep	38	614	45	569
Hoendiep	123	1.707	128	1.627
Peizerweg/Suikerunie	61	2.366	73	2.591
Hoogkerk oost	13	191	15	193
Hoogkerk Vierverlaten	15	378	15	353
Westpoort	8	165	10	173
Kranenburg	26	1.342	33	1.514
Eemspoort	346	4.978	354	5.321
Ulgersmaborg noord	38	188	36	147
totaal bedrijventerreinen	1.754	28.321	1.863	29.226

Tabel 10c Werkgelegenheid en vestigingen in winkelcentra

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
WC Helperplein	93	657	102	693
WC Paddepoel	83	598	84	652
Overig met een vvo > 2.000m2	317	2.455	326	2.478
totaal winkelcentra	493	3.710	512	3.823

Sinds de crisis zijn bedrijven somberder gestemd over de toekomst.

Naast de vacaturegraad zijn ook de verwachtingen een maat voor de toekomstige ontwikkeling van de werkgelegenheid. Vestigingen konden aangeven of ze een toe- of afname van de werkgelegenheid verwachtten.

Vóór 2009, voor de crisis, waren de verwachtingen veel beter dan na 2009. Dit is heel duidelijk te zien aan de cijfers. Sinds 2009 zijn de verwachtingen niet veel veranderd. Ruim 8 procent van de vestigingen verwacht een toename en rond de 4 procent een afname in het komende jaar. We zien het laatste jaar wel een stijging van de positieve verwachtingen bij de industrie, de handel en horeca. De vestigingen in de niet commerciële dienstverlening zijn echter juist somberder gestemd over de ontwikkeling van de werkgelegenheid binnen hun vestiging. De verwachtingen het laatste jaar zijn geuit in april, dit is voor de tweede dip in de crisis. Zie voor de cijfers tabel 9.

Tabel 10b Werkgelegenheid en vestigingen op kantorenlocaties

gebied	2010		2011	
	vest.	wzp	vest.	wzp
Corpus den Hoorn zuid	154	7.711	159	8.263
Stationsgebied	67	4.455	65	4.600
Martini trade park	102	2.853	98	2.655
Kempkensberg	32	2.977	23	2.329
Europapark	128	1.593	172	1.946
Hunzepark	17	564	17	916
UMCG en omgeving	108	12.794	112	12.787
Universiteitscomplex	61	4.421	76	4.898
Park de Meeuwen	58	2.658	64	2.857
totaal kantoorcomplexen	727	40.026	786	41.251

De terreinen in zuidoost hebben de meeste werkgelegenheid

Meer dan de helft van de gemeentelijke werkgelegenheid is op de bedrijventerreinen of kantorenlocaties geconcentreerd. Van de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen concentreert 62 procent zich in het gebied Zuidoost. Binnen het gebied zuidoost groeit de werkgelegenheid nog steeds in het nieuwe deelgebied Eemspoort De groei in werkgelegenheid op terrein Eemskanaal komt door een overname van een bedrijf buiten de gemeente waarbij de werkgelegenheid in Groningen genoteerd wordt. Op terrein Antillenstraat/de Vogels zien we een grote afname. Deze terreinen worden meer en meer gebruikt voor woondoeleinden.

Bij de kantorenlocaties als totaal zien we een toename. Deze toename is relatief het grootst op Europapark en het Hunzepark. De toename in het Hunzepark komt onder meer door een verhuizing van een bedrijf uit Ulgersmaborg. Het Martini trade park kent al een aantal jaar een afname van de werkgelegenheid.

Tabel 11 Aantal vestigingen en werkzame personen naar bedrijfstak, 1 april, 1^e deel

		vestigingen		werkzame personen		ontwikkelin 2010-2011	
		2010	2011	2010	2011	abs	perc.
A Landbouw		49	53	97	107	10	10%
01	Landbouw en veeteelt	48	51	96	103	7	7%
02,B	Bosbouw, mijnbouw	1	2	1	4	3	300%
C Industrie		485	513	6.287	6.511	224	4%
10	Voedingsmiddelen	34	35	509	501	-8	-2%
11	Dranken	3	3	64	57	-7	-11%
12	Tabaksproducten	2	2	373	325	-48	-13%
13	Textiel	11	14	61	75	14	23%
14	Kleding	18	20	101	28	-73	-72%
16	Houtbewerking, kurk, riet- en vlechtwerk	17	19	93	79	-14	-15%
17	Papier en karton	6	6	278	270	-8	-3%
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	78	78	698	673	-25	-4%
20	Chemische producten	6	6	71	71	0	0%
21	Farmaceutische producten	3	5	22	24	2	9%
22	Rubber en kunststof	11	13	191	206	15	8%
23	Overige niet-metaalhoudende minerale producten	21	22	120	116	-4	-3%
25	Metaal	61	65	493	515	22	4%
26	Computers, elektronische en optische apparatuur	17	15	156	154	-2	-1%
27	Elektrische apparatuur	7	8	83	78	-5	-6%
28	Overige machines en apparaten	16	16	450	768	318	71%
29	Auto's, aanhangers	4	5	30	32	2	7%
30	Overige transportmiddelen	18	16	48	45	-3	-6%
31	Meubels	70	74	289	256	-33	-11%
32	Overige goederen	55	60	2.047	2.129	82	4%
33	Reparatie en installatie van machines	27	31	110	109	-1	-1%
D/E Nutsbedrijven, milieu		28	28	2.389	2.589	200	8%
35	Gas en elektriciteit	6	7	1.789	2.015	226	13%
36	Waterbedrijven	2	2	241	245	4	2%
38	Afvalinzameling en recycling	19	17	358	327	-31	-9%
39	Sanering en overig afvalbeheer	1	2	1	2	1	100%
F Bouw		811	815	5.354	5.257	-97	-2%
41	Algemene burgerlijke utiliteitsbouw	355	369	1.430	1.319	-111	-8%
42	Grond- water en wegenbouw	27	30	375	375	0	0%
43	Gespecialiseerde bouw	429	416	3.549	3.563	14	0%
G Handel		2.443	2.510	16.064	16.483	419	3%
45	Automotive	243	251	1.547	1.509	-38	-2%
46	Groothandel	528	545	3.181	3.394	213	7%
47	Detailhandel	1.672	1.714	11.336	11.580	244	2%
H Vervoer en opslag		301	297	3.482	3.508	26	1%
49	Vervoer over land	98	99	1.569	1.590	21	1%
50	Vervoer over water	46	46	256	415	159	62%
51	Luchtvaart	1	1	1	2	1	.
52	Opslag en dienstverlening voor het vervoer	77	78	317	288	-29	-9%
53	Post- en koeriers	79	73	1.339	1.213	-126	-9%
I Horeca		756	749	5.612	6.139	527	9%
55	Logiesverstrekking	54	54	490	509	19	4%
56	Eet- en drinkgelegenheden	702	695	5.122	5.630	508	10%
J Informatie en communicatie		1.147	1.242	6.897	7.216	319	5%
58	Uitgeverijen	66	64	804	845	41	5%
59	Productie van films, TV en geluid	157	163	334	413	79	24%
60	Radio en TV omroepen	6	7	164	157	-7	-4%
61	Telecommunicatie	22	25	857	809	-48	-6%
62	Dienstverlening op het gebied van informatietechnologie	738	812	4.302	4.441	139	3%
63	Dienstverlening op het gebied van informatie	158	171	436	551	115	26%

Vervolg tabel 11

	vestigingen		werkzame personen		ontwikkelin 2010-2011	
	2010	2011	2010	2011	abs	perc.
K Financiële instellingen	167	170	1.786	1.645	-141	-8%
64 Banken, kredietverstrekking	38	42	739	587	-152	-21%
65 Verzekeringen	14	14	639	641	2	0%
66 Overige financiële dienstverlening	115	114	408	417	9	2%
L Onroerend goed	224	231	1.264	1.258	-6	0%
68 Verhuur van en handel in onroerend goed	224	231	1.264	1.258	-6	0%
M Advisering en onderzoek	2.794	3.067	9.539	10.300	761	8%
69 Rechtskundige dienstverlening, accountancy	365	408	2.437	2.554	117	5%
70 Holdings (niet financieel), organisatie-adviesbureaus	845	975	1.919	2.287	368	19%
71 Architecten, keuring en controle	349	357	1.915	1.872	-43	-2%
72 Speur- en ontwikkelingswerk	87	90	960	1.061	101	11%
73 Reclame en marktonderzoek	617	642	1.545	1.601	56	4%
74 Industrieel ontwerp, overige consultancy	515	576	684	838	154	23%
75 Veterinaire dienstverlening	16	19	79	87	8	10%
N Overige zakelijke dienstverlening	624	664	12.860	13.249	389	3%
77 Verhuur van auto's en overige roerende goederen	91	94	450	490	40	9%
78 Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus	242	256	3.900	3.597	-303	-8%
79 Reisdienstverlening, toerisme	66	76	382	380	-2	-1%
80 Beveiliging en opsporing	15	18	917	1.322	405	44%
81 Facility management, reiniging en landschapsverzorging	139	145	3.106	3.305	199	6%
82 Overige zakelijke dienstverlening	71	75	4.105	4.155	50	1%
O/U Overheid	76	70	11.635	11.599	-36	0%
841 Openbaar bestuur	46	40	6.961	6.815	-146	-2%
842 Overheidsdiensten	24	25	2.869	2.870	1	0%
843 Verplichte sociale verzekeringen	3	3	1.804	1.914	110	6%
99 Consulaten	3	2	1	0	-1	-100%
P Onderwijs	745	825	14.033	14.495	462	3%
852 Primair onderwijs	77	75	1.662	1.643	-19	-1%
853 Voortgezet onderwijs	69	70	3.897	3.810	-87	-2%
854 Tertiair onderwijs	67	69	7.423	7.930	507	7%
855 Overig onderwijs	526	604	1.045	1.104	59	6%
856 Dienstverlening voor het onderwijs	6	7	6	8	2	33%
Q Gezondheids- en welzijnszorg	1.667	1.769	28.925	29.145	220	1%
861 Ziekenhuizen	20	18	13.258	13.325	67	1%
862 Medische- en tandheelkundige praktijken	335	365	1.924	1.894	-30	-2%
869 Paramedische praktijken en overige gezondheidszorg	774	836	3.523	3.724	201	6%
87 Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting	84	82	4.336	4.288	-48	-1%
88 Maatschappelijke dienstverlening	454	468	5.884	5.914	30	1%
R Cultuur, sport en recreatie	1.411	1.516	3.606	3.744	138	4%
90 Kunst	1.157	1.255	1.695	1.820	125	7%
91 Culturele instellingen	68	70	641	639	-2	0%
92 Loterijen en kansspelen	20	17	302	300	-2	-1%
93 Sport en recreatie	166	174	968	985	17	2%
S Overige dienstverlening	791	833	2.829	2.688	-141	-5%
94 levensbeschouwelijke en politieke organisaties, hobbyclubs	167	169	1.615	1.412	-203	-13%
95 Reparatie van computers en consumentenartikelen	97	100	163	154	-9	-6%
96 Wellness en overige dienstverlening, uitvaartbranche	527	564	1.051	1.122	71	7%
totaal	13.783	14.609	132.659	135.933	3.274	2%

Bij de ontwikkelingen van de aantallen moet wel worden opgemerkt dat jaarlijks vanwege administratieve wijzigingen van de registratie van personeel bij ondernemingen schommelingen in de aantallen kunnen plaatsvinden. Het effect voor onze gemeente ligt in de regel rond de 1% van het aantal werkzame personen. De afwijkingen ontstaan doordat bijvoorbeeld personeel geregistreerd wordt op een andere vestiging buiten de gemeente of een vestiging waar het personeel op de loonlijst staat verhuist naar buiten de gemeente, terwijl de werklocatie van het personeel niet wijzigt.